

Kiosztották az 1951. évi Kossuth-díjakat

Március 15-én osztották ki az 1951. évi Kossuth-díjakat a parlamenti központosítottakban ünneplés keretében. Az ünnepségen megjelentek: Rónai József elvtárs, a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetősége titkárságának tagja, népművelési miniszter, Dobi István, a minisztérium elnöke, Rónai Sándor elvtárs, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke, s a minisztérium és az Elnöki Tanács többi tagja. Rónai Sándor elvtárs, az Elnöki Tanács elnöke beszéd kíséretében nyújtotta át a díjakat.

A kitüntetettek nevében Babics Antal orvosprofesszor, Somlay Artur Kossuth-díjas, a Magyar Népköztársaság kiváló művésze és Szilágyi Sándorné, a turkevei „Vörös csillag”-termelőszövetkezet dolgozója köszöntötte meg a szocialista építő munka terén végzett munkáért adományozott Kossuth-díjat.

A minisztérium határozata szerint az 1951. évi Kossuth-díjakat a következők kapták:

I. Természettudományok

20.000 forintos Kossuth-díjat kapott a kémia terén kifejtett munkásságáért: **SCHULEK ELEMÉR** egy. ny. r. tanár, a klor-cian elektrimerizációjáról, az abszorpciós indikátorok elméletének továbbfejlesztéséről és a gázlevezési módszerek fejlesztéséről terén elért eredményekért. A műszaki tudományok terén kifejtett munkásságáért **KÓTA JÓZSEF**, a Bányabiztonsági Kutató Intézet vezetője, a késleltetett bányaipari robbantás elméletének kidolgozásáért és gyakorlati kikísérletezéséért, **GELEJI SÁNDOR** egy. ny. tanár, a kohászati hengerelés elméletének kidolgozásáért és továbbfejlesztéséért, valamint „kohógép” című kiváló tudományos könyvéért.

10.000 forintos Kossuth-díjat kapott az orvostudományok terén kifejtett munkásságáért **KERPEL FRONIS ÖDÖN** egy. ny. r. tanár, az exsiccatio toxicosis és a gyermekkori sorvadás terén folytatott kutatásokért, **BABICS ANTAL** egy. ny. tanár a vesenyiok keringésének a vesefertőzések terjedésében való jelentőségével kapcsolatos kutatásokért. A mezőgazdaság terén kifejtett munkásságáért **UBRIZSY GÁBOR** egy. ny. tanár a szovjet növényvédelmi módszerek hazai alkalmazása terén elért eredményeiért és a növényvédelem gyakorlati kézikönyve” című szakkönyv megírásában való részvételéért. **KOTLÁN SÁNDOR** egy. ny. r. tanár, a baromfielőködők kortánának feldolgozásáért és ennek alapján azoknak a gyakorlati módszereknek kidolgozásáért, amelyekkel számos baromfielőködést eredményesen lehet leküzdeni. A fizika terén kifejtett munkásságáért **JÁNOSY LAJOS** egy. ny. r. tanár, a kozmikus sugárzás kutatása terén kifejtett munkásságáért, **KOVÁCS ISTVÁN** és **BUDÓ ÁGOSTON** egy. ny. r. tanár.

rok, a molekula szinképek vizsgálata terén elért eredményekért azaz, hogy a díj összegéből a két jelölt egyformán ötezertötezer forintot illesse. A matematika terén kifejtett munkásságáért **HAJÓS GYÖRGY** egy. ny. r. tanár, a csoportelméletről írt kiváló dolgozataiért **PETER RÓZSA** egy. m. tanár, pedagógiai főiskolai tanár a rekurzív függvények elméletébe vágó újabb dolgozataiért, **ALEXITS GYÖRGY** műegyl. tanár, az ortogonális sorfejtések terén végzett újabb vizsgálataiért. A kémia terén kifejtett munkásságáért **ERDEI LÁSZLÓ** egy. ny. r. tanár az aszkorbinsavak az analitikai kémiában való alkalmazására vonatkozó vizsgálataiért és ezzel egy új analitikai irány megteremtéséért. A földtani tudományok terén kifejtett munkásságáért **VITALIS SÁNDOR** egy. m. tanár a földtani térképezés tökéletesítési módszereinek kidolgozásáért, amely az ország geológiai feltérképezését jelentősen meggyorsította, valamint a hidasi szénelfordulás felderítésével kapcsolatos eredményes munkájáért. **FÖLDVÁRI ALADÁR** egy. ny. r. tanár a hasznosítható ásványi nyersanyagok tudományos kutatása terén elért eredményeiért, különösen a Velencei-hegység leheltségek ércszelvényének felderítésével kapcsolatos, **VENDEL MIKLÓS** egy. ny. r. tanár az érteletek rendszerezése terén kifejtett munkásságáért. A növénytan tudományok terén kifejtett munkásságáért **SÓ REZSŐ** egy. ny. tanár, a magyar növénytan tudományok fejlesztése terén elért kimagasló tudományos és szervezési munkájáért. A műszaki tudományok terén kifejtett munkásságáért **HELLER LÁSZLÓ**, az EGART igazgatója, levegőkondenzációs rendszer gyakorlati megvalósítására alkalmas elmélet kidolgozásáért.

II. Társadalomtudományok

20.000 forintos Kossuth-díjat kapott az irodalom terén kifejtett munkásságáért **SZABÓ PÁL** író, film-forgatókönyveit, elsősorban a „Felszabadult föld” forgatókönyvéért. A képzőművészet terén kifejtett munkásságáért **Ek Sándor** festőművész „Örség a Dunánál”, „Rákosi portré” és „Felszabadult” című műveit, **BERÉNYI RÓBERT** festőművész „Majális 1950”, és „Festővendék” című műveit, A zeneművészet terén kifejtett munkásságáért **SZABÓ FERENC** zeneszerző „Nótaszó” című művét és a „Ludas Mátyi” szívet, **ZATHU. REZKY EDE**, a Zeneművészeti Főiskola főigazgatója, Bartók, Csajkovszkij és Hacsaturján hegedűversenyének kiváló előadásáért, előadóművészetünknek a népi demokráciában való méltó képviseléséért és pedagógiai munkásságáért, **LAJTA LÁSZLÓ** zeneszerző kiváló folklorisztikai munkásságáért, különösen népi hangszerzenék terén 1950-ben végzett nagyjelentőségű gyűjtési és lejegyzési munkájának elismeréseként, kiemelve azt, hogy ezzel a munkájával anyagot és irányt adott népi együttesünk kialakulása és tevékenysége számára.

telével, mellyel jelentősen gazdagította a magyar nyelv tudományt, valamint 1950-ben a mondatdefiníciókról és a magyar hangtörténeti kérdéseiről megjelent cikkeiért, **FÖLDESSY GYULA** egy. r. tanár, Ady Endre műveinek összegyűjtésében és kiadásában szerzett érdemeiért.

III. Művészet és irodalom

20.000 forintos Kossuth-díjat kapott az irodalom terén kifejtett munkásságáért **SZABÓ PÁL** író, film-forgatókönyveit, elsősorban a „Felszabadult föld” forgatókönyvéért. A képzőművészet terén kifejtett munkásságáért **Ek Sándor** festőművész „Örség a Dunánál”, „Rákosi portré” és „Felszabadult” című műveit, **BERÉNYI RÓBERT** festőművész „Majális 1950”, és „Festővendék” című műveit, A zeneművészet terén kifejtett munkásságáért **SZABÓ FERENC** zeneszerző „Nótaszó” című művét és a „Ludas Mátyi” szívet, **ZATHU. REZKY EDE**, a Zeneművészeti Főiskola főigazgatója, Bartók, Csajkovszkij és Hacsaturján hegedűversenyének kiváló előadásáért, előadóművészetünknek a népi demokráciában való méltó képviseléséért és pedagógiai munkásságáért, **LAJTA LÁSZLÓ** zeneszerző kiváló folklorisztikai munkásságáért, különösen népi hangszerzenék terén 1950-ben végzett nagyjelentőségű gyűjtési és lejegyzési munkájának elismeréseként, kiemelve azt, hogy ezzel a munkájával anyagot és irányt adott népi együttesünk kialakulása és tevékenysége számára. A színművészet terén kifejtett munkásságáért **BIHARI JÓZSEF** színművész „Az élet hidja” című színdarabja és a „Dalolva szép az élet” című film szerepeit. Az operaművészet terén kifejtett munkásságáért **OLAH GUSZTÁV** rendező a Görögül Opera „Bánk-bán” előadásának rendezéséért és tervezéséért, továbbá a „Diótörő” című balett diszkrét, a „Traviata” és a „Szök-

telés a szerályból” című operák rendezéséért. **10.000 forintos** Kossuth-díjat kapott az irodalom terén kifejtett munkásságáért **HAY GYULA** író „Az

IV. Szocialista építőmunka

20.000 forintos Kossuth-díjat kapott a bányászati és energiaipar terén kifejtett munkásságáért **AJTAI ZOLTÁN** bányamérnök, a bányászati és energiaügyi minisztérium szénbányászati főosztályának vezetője a bányászati gépesítésénél elért jelentős eredményeiért, találmányai közül a jelenleg gyártás alatt lévő Ajtai-Szilárd-féle fejtőgépet, mely megszünteti a szűk keresztmetszetű elővájásokat. A könnyűipar terén kifejtett munkásságáért **TÓTH BELA** textilipari beruházási vállalat vezérigazgatója, aki a Szegedi Textilkombinát tervezését és építését olyan eredményesen irányította, hogy a fonóda három hónappal a kitűzött határidő előtt beindulhatott. Az ő irányításával épült a modern békéscsabai ruhagyár is.

10.000 forintos Kossuth-díjat kapott: a bányászati és energiaipar terén kifejtett munkásságáért **LUGOSI FERENC** tatabányai sztahanovista vajúr, akinek 1950. évi tervteljesítési százaléka 172,5 százalék, **RIBANSZKI SÁNDOR** vajúr, az ózdi szénbányák függetlenített munkamódszerátadója, kinek 1950. évi átlagos tervteljesítése 214 százalék. **SEMAN ISTVÁN** szuhavölgyi szénbányák sztahanovista gépalkotása, aki a bányászati részére részlegépet készített, mellyel húszperces réselési idő alatt négy dolgozó napi munkáját

élet hidja” című darabjairól, **JU. HASZ FERENC** költő „Apám” című elbeszélő költeményéért, **HAMOS GYÖRGY** színműíró az „Aranycsillag” című operáért. A publicisztika terén kifejtett munkásságáért **P. RAGI GYÖRGY** újságíró. A képzőművészet terén kifejtett munkásságáért **ZADOR ISTVÁN** festőművész, Rákosi portréjairól, valamint a napi sajtóban megjelent rajzaier. **PÖR BERTALAN** festőművész. Szólin portréjairól. A zeneművészet terén kifejtett munkásságáért **SZERVÁNY SZKY ENDRE** zeneszerző „Rapszódia” című műveit, honvéd kantatájáért és a „Hazaszeretel” című kantatájáért. **FERENCsik JÁNOS** karmester, 1950. évi karmesteri munkásságáért, különösen Mozart: „Székelyfő” című művek vezénylesért **SOMOGYI LÁSZLÓ** karmester a Bartók műveinek vezénylesért, az új magyar művek bemutatásáért és sikeres karmesteri tevékenységéért a Szovjetunióban, továbbá a „Don Pasquale” című mű operaházi vezénylesért. A színművészet terén kifejtett munkásságáért **HORVÁI ISTVÁN** rendező a „Ljubov Jarovaja” és a „Liliumfi” rendezéséért, **GÖRBE JÁNOS** színművész, a „Mélyszántás”-ban Bak Józsa alakításáért és a „Felszabadult föld” című filmben nyújtott színészi teljesítményéért, **TOLNAI KLÁRI** színművész a „Liliumfi”, a „Villa a mellékutakban” és a „Rokonok” című színdarabokban alakított szerepeit. **GÁSPÁR MARGIT** színigazgató az új magyar operett kialakítása terén végzett eredményes, kezdeményező munkájáért. Az operaművészet terén kifejtett munkásságáért **GYURKOVICS MÁRIA** operabemutató, a „János vitéz”, a „Don Pasquale” és a „Lammormori Lucia” című operák szoprán szerepeit. **FÜLÖP ZOLTÁN** diszlettervező 1950-ben végzett kiváló diszlettervező munkájáért, elsősorban a „Páris lángjai” című balett diszlettert.

A „Különös házasság” című film megalkotásában kifejtett munkásságáért elismeréseként 20.000 forintos Kossuth-díjat kapott: **SOMLAY ARTUR** színművész Fischer érsek alakításáért, egyúttal az „Ármány és szerelem” című színdarabban a kancellár alakításának elismeréseként, 10.000 forintos Kossuth-díjat kapott: **PÉCSI SÁNDOR** színművész Medve doktor alakításáért és egyúttal a „Kis Katalin házassága” című film párttitkár szerepért. **BALÁZS SAMU** színművész Szentgály kanonok szerepéért és egyúttal a „Dalolva szép az élet” című filmben Réz karnagy alakításáért. **KELETI MÁRTON** filmrendező a film rendezéséért, **PÁN JÓ. ZSEF** diszlettervező a film diszlettervezési munkájáért és egyúttal a „Felszabadult föld” című film diszlettert.

lehet elvégezni. **CSORBA ISTVÁN**, a Bánhidai Erőmű sztahanovista kazánfűtője, a szakma legjobb dolgozója, akinek kezdeményezésére indult meg a kazánfűtők egyéni szénmegtakarítási mozgalmak. Munkája nagymértékben hozzájárul ahhoz, hogy a Bánhidai Erőmű 1950. évben 2.175.000 forint értékű szén takarított meg. **SCHLATTNER JENŐ** mérnök, a magyar barnaszén leparólasa és kokszosítása terén végzett eredményes munkájáért.

A kohó- és gépár terén kifejtett munkásságáért **FÁRDI LÁSZLÓ** vegyész mérnök, az Optikai Finommechanikai központ kutató laboratóriumának vezetője, honvédelmi szempontból nagyjelentőségű munkájáért, **WINKLER DEZSŐ** gépészmérnök, az autógyártás terén kifejtett kiváló gépszerkesztő munkájáért, **PIOKER IGNÁC** sztahanovista lakatosgyalús, az Egyesült Izzó dolgozója, aki három év óta sejtmentesen dolgozik, többszörös újtó, egyik újtásával egy munkadarab megmunkálási idejét kétszáz percről hetvenégy percre csökkentette, jelenleg 290 százalékos tervet teljesít, hogy 1952-es tervét folyó évi július 15-ig befejezi. **KISZLINGER JÓZSEF** sztahanovista esztergályos, az Egyesült Izzó dolgozója, aki sejtmentesen dolgozik, legutóbbi átlagteljesítménye 185 százalék, je-

Százezer új előfizetőt Pártunk paraszt hetilapjának, a Szabad Földnek

A Párt és az ország előtt álló alapvető feladat: a mezőgazdaság szocialista átszervezése, amit az a II. kongresszus megállapított. Ennél a munkánál az a feladat, hogy minél több dolgozó paraszthoz jusson el a Párt szava, hogy a tanyákon és a falvakon minél több rendszeres olvasója legyen Pártunk sajtójának. Ennek érdekében március 15-től április 15-ig Szabad Föld terjesztési kampány indul százezer új előfizetőért.

A Szabad Föld eddig is nagy népszerűséget vívott ki a dolgozó parasztság között. Allandóan ismerteti szocialista építéshat eredményeit, a szovjet mezőgazdaság vívmányait és tapasztalatait, de ugyanakkor kíméletlen harcot vív a dolgozó parasztság elszánt elleneségei, a kulákok ellen, leleplezi kártevőseket és érveket ad az ellenük folyó küzdelemben.

Az előfizetőséggyűjtés során megközelíti 8000 új előfizetővel kell növelni a Szabad Föld olvasótáborát. Ki kell szélesíteni az olvasók hálózatát a falvak, tanyák dolgozó közt. Elsősorban a falusi szervezetek vezetői és tagjai, a mezőgazdaság szocialista dolgozó közt kell új előfizetőket gyűjteni, de nagymértékben ki kell szélesíteni az előfizetőket a dolgozó közép- és kisvárosok közt is.

A Szabad Föld terjesztéséhez minden tömegszervezetnek be kell kapcsolódnia. Az MSZT szervezetei a megyében vállalták, hogy 800 új

előfizető gyűjtésével segítik elő a DEFOSSZ előfizetőséggyűjtési munkáját. E példát kövessék tömegszervezetünk!

A terjesztés sikere: a népvezetők és a tömegszervezeti aktívak jó munkájától függ. Használják fel munkájukban a Szabad Népkampány gazdag tapasztalatait. Számos olyan terület van megyékben is — különösen a nagyterjedésű tanyavilágban —, ahová még semmilyen lap nem jár. Ezekre a helyekre kell eljuttatnunk a Szabad Földet. A terjesztésnél fő követelmény, hogy a Szabad Föld előfizetőséggyűjtés nem mehet sem a Szabad Népkampány meggyei lapja, a Viharsarok előfizetésének rovatára, Sok-sokszor olyan dolgozó paraszt van Csongrád megyében még, akik nem előfizetőt Pártunk egyéb lapjainak. Ezek közt kell elsősorban felvilágosító munkát végezni és a Szabad Föld számára ezeket kell előfizetőnek megnyerni. Pártunk paraszt hetilapja és fegyver a magasabb terméseredményért folyó harcban, jó segítője a helyes gazdálkodáshoz, útmutató a békéért vívott küzdelemben. Minél több dolgozó parasztot nyerünk meg Csongrád megyében a Szabad Föld előfizetőjévé, annál több dolgozó paraszthoz jut el Pártunk szava, annál sikeresebben valósítjuk meg a Pártunk által kitűzött feladatokat. Nyertünk meg megyékben is minél több dolgozó parasztot a Szabad Föld előfizetővé.

lenleg 1952 első negyedéves tervének befejezésén dolgozik. **KUGLER LAJOS** hengerész, a Diósgyőri Vasgyár dolgozója, aki az üzem legjobb brigádvezetője. 1950. évi átlagteljesítménye 135 százalék volt. Az üzem leggyengébb brigádját vette át és vezetése alatt a brigád 144 százalékos teljesítményt ért el. **ZÁMBÓ PÁL** kohómérnök, a MÁVAG kohászati üzemvezetője munkájának keresztlát az elektroacél mű az utóbbi időben kiváló eredményeket ért el, működésével hozzájárult, hogy a kemencék 1950-es évi 72 százalékos kihasználásával szemben 1951-ben 83 százalékra fokozták a kihasználást, **PAPPERT ADÁM** és **JÁNOSIK JÁNOS** sztahanovista öntők, a Ganz Hajógyár dolgozói, a díj összegének egyenlő arányban való felosztásával, **Pappert Adám** újtó és munkamódszerátadó, csoportvezető csoportja már huzamosabb idő óta egy százalékal alatti selejtet dolgozik. **Jánosik János** az ország legjobb magkésztője. Brigádja tagjai között hat sztahanovista van. Ő maga már évek óta selejt nélkül dolgozik. **ÖZV. JÓNAS GYULÁNÉ** magkésztő, a Hubert és Sigmund-gyár dolgozója, aki a Kongresszus Hóten 320 százalékos átlagteljesítményt ért el. **JURICS KÁROLY**, a Hofherr-gyár művezetője, aki főleg a prototípusok gyártása terén végzett kitűnő munkát.

A könnyűipar terén kifejtett munkásságáért **TRANOCZI JULIA** fonónő, az Újpesti Cérnagyár fonó sztahanovistája, aki mennyiségileg és minőségileg egyaránt jó munkát végez, munkamódszerátadó. **RÓZSI FERENCNÉ** szövőnő, az Újpesti Fésűsszővőgyár sztahanovistája, aki a „Sztálin-műszak” óta öt gépen dolgozik és 330 százalékos teljesítményt ért el. **ERDELYI GYULA**, a Magyar Pámutipar művezetője, sztahanovista, az ő osztályán készül a legjobb minőségű áru. A Vörös-mozgalom az ő szervező munkája nyomán nagy lendülettel indult meg az egész üzemben.

Az építőipar terén kifejtett munkásságáért **SZIJÁRTÓ LAJOS** mérnök, az építésügyi miniszter első helyettese, aki a magyar építőiparnak minél több nagypárta szervezésével, a Szovjetunió építőipara műszaki tapasztalatainak meghonosításával, a téli építkezéseknek a szovjet tapasztalatok alapján való szervezésével nagyban hozzájárult az építőipar idényjellegének megszüntetéséhez. **VAJDA LÁSZLÓ**, a Budapesti Gyárépítkezési Vállalat sztahanovista kőművese, aki a Makszimenkó-féle szalagrendszerrel dolgozik, brigádjával legutóbb 468 százalékos eredményt ért el. Eddig 20 dolgozónak adta át munkamódszerét. **JUHÁSZ JÓZSEF** vasbetonszerelő a Magyar Gyárépítési Vállalat sztahanovistája, az általa vezetett 112 fős komplex-brigád kiváló eredményeket ért el. Eddig 17 munkatársának adta át munkamódszerét. 11 újtásával népgazdaságunk számára hatalmas megtakarítást biztosít, **VARGA LAJOS** kőműves, a Lágymányosi Gyárépítési Vállalat

sztahanovistája, aki a Makszimenkó-féle falazási módszert alkalmazza, 14 dolgozó elméleti és gyakorlati oktatását végzi. Az márcsi építkezésben 42 főből álló brigádot szervezett, azoknak munkamódszerét átadta, aminek következtében teljesítményük 40–90 százalékkal emelkedett.

A mezőgazdaság terén kifejtett munkásságáért **LOVAS LAJOS** földműves, mint az ország egyik legjobb termelőszövetkezetének, a turkevei „Vörös Csillag”-termelőszövetkezetnek az elnöke. **SZILÁGYI SÁNDORNÉ** földműves, a turkevei „Vörös Csillag”-termelőszövetkezet dolgozója, aki mint a termelőszövetkezet mezőgazdasági szakmunkás és jelkiismeretes munkájával nagymértékben hozzájárult a termelőszövetkezet gazdasági eredményeihez. **BIHARI FERENC** földműves, a karcagi „Szabadság”-termelőszövetkezet elnöke, aki példaadó munkájával kimagasló terméseredményeket ért el a rizstermesztésben, élenjár a szövetkezet továbbfejlesztésének munkájában is. **KISS TAMÁS** földműves, a kiskisrályi „Ifjú Garda”-termelőszövetkezet csoport elnöke, akinek vezetésével a csoport az elmúlt évben 80 holdon 18 mázasas átlagbuzatermést ért el és üzemtervét 100 százalékosan végrehajtotta. **GÖNYE LAJOS**, a mihályi „Tancsics”-termelőszövetkezet elnöke, akinek jó munkája nyomán a termelőszövetkezet az elmúlt évben kimagasló terméseredményt ért el.

A közegészségügy fejlesztése terén kifejtett munkásságáért pedig **GUSZMANN JÓZSEF** orvos, egy. ny. r. tanár, akinek nevéhez fűződik a budapesti nemibetegellátás megszervezése. Bevitte a köztudatba a nemibetegség elleni küzdelem jelentőségének felismerését. Az 1950-es év folyamán mint az Országos Antivenereális Bizottság elnöke eredményesen dolgozott a nemibeteg gondozóhálózat korszerűsítésén. **SEBESTYEN GYULA** tudósbíró, a tudósbírság terén elért kimagasló eredményeiért, jelentős mértékben hozzájárult a tudósbírság számára rendezett továbbképző tanfolyam sikeréhez. **SCHNITZLER JÓZSEF**, az Állami Tüdőbeteggyógyintézet sebész főorvosa, aki eredményesen foglalkozik a csonttuberkulózisban szenvedő betegek gyógyításával és bevezette a betegség lokális sztreptomycin kezelését.

A közoktatás terén kifejtett munkásságáért **VÖRÖS IMRE** egy. ny. r. tanár, a Budapesti Műszaki Egyetem rektora, a Műszaki Egyetem a „két-műszakos” tanítási rendszer eredményes bevezetéséért, **DAVIDNÉ BIRÓ ERZSEBET** középiskolai tanár, a Teleki Blanka leánygimnázium tanára a szemléltető oktatási módszer kiváló alkalmazásával elért eredményeiért. **TOLDI ISTVÁN**, a szegedi Petőfi-telepi általános iskola igazgatója, a vezetés alatt álló iskola munkájának kiváló megszervezéséért, az iskolai fegyelm példás biztosításáért, a tantestület felkészültségének fokozásáért.